

Joel Lehtonen

A man with a light complexion and a slight beard, wearing a wide-brimmed straw hat and a white button-down shirt, is sitting and looking directly at the camera. He is holding a dark-colored dog, possibly a Weimaraner, in his left arm. The background is a light-colored, textured wall, possibly made of wood or stone, with a soft, warm light source from the left, creating a gentle glow on the scene.

Rai
Jakkerintytär

Joel Lehtonen

Rai
Jakkerintytär

Joel Lehtonen

Rai Jakkerintytär

SAGA Egmont

Rai Jakkerintytär
Cover illustrations: Shutterstock
Copyright © 2020 SAGA Egmont
All rights reserved
ISBN: 9788726307412

1. e-book edition, 2020
Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

Ennen kertomuksen alkua.

Matt. 5: 22.

Polku on pitkä ja suora. Syystaivas kalpean sininen.
Hopeiset pilvet liitelevät.

Kaksi ihmistä, melkein nuoria vielä, rientää polkua, jonka ylitse vaahterain lehvistö kaartuu kultaisena kattona.

Mies kulkee pystypäin, hattu koomillisesti takaraivolla. Tyttö hänen kainaloonsa kiintyneenä, silmissä selkeä äly, poskilla terveyden ja innostuksen hohde.

Mies suunnittelee yhtä ja toista, aikamoisen paljon. Eivätkö hänen mielialansa ja hyvät aikeensa tarttuisi toiseenkin?

Kihlatut rakentavat tänne kotia ja kaikkea mitä siihen liittyy. Oikeita pilvilinnoja ...

Silloin kävelee tuolta vastaan kaksi vanhaa neitiä, — kantaen molemmat sylissä pientä villakoiraa. Lumivalkeita koiria, kaulassa kummallakin punaiset silkkinauhat!

Neidit ovat kumaraisia, kasvot lakastuneet, katse alakuloinen, — ikäänkuin tuijottava.

He joutuvat kohdalle.

»Mokomia — verisilmäisiä rakkeja», sanoo nuorimies.

»Hyst», nuhtelee tyttö. »Tuo punainen koirain silmien ympärillä kuuluu olevan rotumerkki ...»

»Olkoon», vastaa mies. »Mutta minua äitelöi että ihmiset kiintyvät — koiriin! Niinkuin maailmassa ei olisi parempia hoidon tarvitsijoita, — jos tahtoo jakaa rakkauttaan ... Ja se on sairasta, — melkein perverssiä ...»

»Niin, hieman totta kylläkin», myöntää tyttö arvelevasti.
»Nytkin, kun ihmiset tuskin saavat tilkan maitoa, nämä kaksi antavat melkein koko oman osuutensa noille koirilleen...»

Silloin olivat maailmansodan ensimmäiset vuodet.

»Ja lihakaupan myyjätär suuttui, kun he pyysivät sieltä ostaa — koiran lihaa», jatkoi tyttö. »Eihän siellä ollut — koiranlihaa. — No, nämä vanhat olivat tarkoittaneet oikein hyvää lihaa, vasikanlihaa, koirilleen.»

»Naurettavaa! Abnormia», ihmetteli mies.

Ja sitten seurasi hullunkurisia juttuja valtavista koirasairaaloista, joita kuuluu olevan esimerkiksi Englannissa, eläkesäätiöistä ja kai stipendeistäkin koirille

...

»Kuinka — sairaaloista!» toisti mies. »Nämä neidit ...! Kai heidän koirillaan on sängytkin ja kahdet lakanat, leukalappu syödessä kaulassa. Lapussa: Mamman pikku kultu.»

Ihmisparka! Jokainen sana, jonka olet lähimmäisestäsi loukkaavasti sanonut, pitää sinun ottaman takaisin omaan suuhusi! Ja siitä koituu paljon nielemistä: saat maistaa miten katkeraksi sanasi olit myrkyttänyt!

Odotahan! Sinä, joka uneksit silloin hieman liikaa, odota vielä kymmenisen vuotta!

Ja — nyt ne vuodet ovat kuluneet ...

Etköhän silloin edes kiitä — koirasta?

Kaksi ihmistä haeskelee itselleen koiraa – toisiltaan salaa. Ystävä aikoo antaa lahjan.

*Tantum homo habet de scientia, quantum
operatur.*

P. Fransiskus.

Kun huvilan isäntä palasi kotiinsa maalta, jossa hänkin muuten oli tiedustellut koiraa, sen vaimolleen yllätyksenä hankkiakseen, kertoi vaimo melkein kohta:

»Ja kuules, Fransiskus kävi täällä. Hän tarjosi meille koiraansa ... Jonkinlaiselle ruokolle ...»

Fransiskus on tietysti salanimi, hän on muudan emännän ja isännän ystävä. Aikoinaan selviää miksi hänestä käytetään moista nimeä.

Emäntä jatkoi:

»Eihän Fransiskus saata itse pitää eläimiä, kun hänen täytyy ammattinsa vuoksi viipyä viikkojakin poissa kotoa. Eihän hänellä ole minkäänlaista kotimiestä; ei naisihmistä huvilassaan. Kissansa on hän jo saanutkin muualle hoitoon. Ajatteles, sen kauniin angorakissan, jota hän melkein jumaloi! Koiraa ei hän tunnu rakastavan aivan niin paljoa ...»

»Rakastavan!» toisti isäntä. »Rakastaisitko sinä sitten — koiraa? Sana tuntuu minusta yhä hiukan äitelältä: rakastaa eläintä! Tai — rakastaisitko sinä tuollaista koiraa, joka tungettelee siellä ateljeessa aina tiellä? Tahtoo yhtä mittaa että sille joitakin esineitä heiteltäisiin: poliisikoiran

apporteeraustottumusta! Kantaa sisään likaisia kiviä ja kalikoita. Työntäytyy leikkimään muka! Haukkuu, karjuu niin että vierailta menee korvat lukkoon. Juoksee, hotkalehtii. Hyppii kattoon asti, pomppii seinille! Vastus kynnyksellä, ovissa, lattialla. Makailee sohvilla ...»

»Se on kyllä arvokas koira», vastasi puoliso omituisen innokkaasti.

»Sietämätön koira», väitti isäntä. »Ilmeinen heittiö! Kiusallinen ketale! Turmeltu ... Ei, toisenlaisen koiran minä tahdon! Pystykorvan, joka nukkuu ulkona, vaikka hangessa ... eikä sohvalla. Oleilee siivosti yksikseen ...»

»Tahtoisitko sinäkin sitten koiran?» kysyi emäntä yht'äkkiä.

Ja hän jatkoi:

»Niin, sietämätön se Rai kyllä on ... Mutta kun Fransiskus niin toivoi ... Hän antaisi Rain juuri meille, toistaiseksi ... Haluaisi tietysti sittenkin saada sen hyvään paikkaan. — Ja kenties — ei Rai niin kelvoton olekaan — tavallisissa oloissa ... Sinä et luonnollisestikaan suvaitse koiraa ...»

»No niin ... En oikein tiedä ...»

»Tahtoisitko sinä siis koiran? — Ja, hyvänen aika, mitä nyt olenkaan tehnyt!»

»Entä sinä? Kysyin äsken, tahtoisitko *sinä* sitten koiran?»

»Kuinka niin? En kai ... Mutta kun Fransiskus tahtoi! Ja ehkä hän antaisi koiran jäädä tänne pitemmäksikin aikaa. Nyt minä olen kenties tehnyt luvattomia.»

»Mitä sitten nyt olet tehnyt?» nauroi isäntä. »Ja mitä puhut pitemmästä ajasta? Eikö riitä koira ruokolle? Omaksiko pitäisi tulla? — Omaksi! Siinä taika: omistus kaunistaa kaiken. Oma koti on komea, — toisen kodissa on paljon arvostelemista. Omat lapset niin kilttejä, — kenellä lapsia on ... Toisilla ne ovat niin ja näin. Mutta asiaan. Mitä siis olet tehnyt? Tunnusta pois! — Niin, minustakin alkaa

nyt tuntua että se Rai olisi paitsi kallis ja kaunis poliisikoira myöskin ... kuinka sanoisin ... erikoisen uskollinen, uljas ja viisas koira! Verraton koira, — jos se olisi meidän oma koiramme ...»

»Mitäpä Fransiskus sillä vastakaan tekisi?» tarinoi jälleen vaimo. »Ja vaikka hän tarjosi koiraa meille ainoastaan toistaiseksi, ruokolle, niin ehkäpä ... Ja kun Fransiskus on niin kiltti ja avokätinen! Että hän tarjosikin koiraa juuri meille!»

»Totta puhut», innostui isäntä ja poikkesi puheenaineesta. »Häneen sopii todellakin mielestäni nimi, jonka olemme hänelle antaneet — Assisin Fransiskuksen mukaan. Ei silti että hän olisi laisinkaan aivan vannoutunut Assisin Pyhän Fransiskuksen kolmelle säännölle, jotka ovat köyhyys, siveys ja ilo. Kaukana se meistä! Pistääpä hän toimeksi silloin tällöin esimerkiksi aikamoiset remut. Mutta — niinhän tuo pyhimyskin teki nuorena. Jaa, meidän Fransiskus ei suinkaan ripottele ruokaansa tuhkaa, jos se maistuu liian hyvälle. Hän pitää sydämellisesti rasvaisista ja voimakkaista syötävistä, tokihan. Enkä tarkoita että hän matkustaisi Viroon suutelemaan spitaalisten haavoja, kuten tuo pyhimys suuteli, joskin hän kyllä antaisi kenties vaikkapa ainoan takkinsa tarvitsevalle. J. n. e. Mutta eräitä Fransiskuksen suloisia hyveitä löytäisi hänestä kuitenkin, — kuten jo takkijutullani tarkoitin sanoa. Hän on kiltti ja avokätinen, totta puhuit. Ja hän on iloinen! Nähtävästi vähästä onnellinen: aurinkoisesta taivaasta, harmaan viihdyttävistä sumuista, surumielisistä suolakeuksistakin ... Ne ilahduttavat hänen taiteilijasieluaan niin että hän sammuttanee enimmäkseen melko tyytyväisenä nälkensä Rouva Köyhyden pöydässä, kuten pyhä Fransiskus sanoo. Miksi hän sitten on köyhä, vaikka on lahjakas? Paljon siksi ettei hän — häärää ja honglaa. Ei viitsi juosta kumartamassa, etujaan valvomassa, itseään esille

työntämässä. Ei yleensä alene kulkemaan halpamaisia ja ahnastelevia teitä. Ei pysty häikäisemään, imponeeraamaan. Hän — unohtuu hiljaisiin kauneusnäkyihinsä ... Sellainen ihminen on sangen vähän luotu tätä maailmaa varten! Hän jää syrjään, hänellä ei ole nokkaa vahvasti menestymään, rikastumaan, kunniamerkkejä rintaansa keräämään. Siinä suhteessa oikea — *simplex et idiota*, kuten Assisin Fransiskus sanoo. — Mutta uskonpa sittenkin että juuri tuo vaatimattomuus, sanoisinko hyvä omatunto, täyttääkin hänet suurella onnella. Se sallii hänen varmaan useinkin nähdä, miten hänen huoltensa ja vaivainsa vuoteen ääreen astuu parvi taivaallisia olentoja kultaiset kruunut päässä, kuten pyhimys Fransiskukselle kerran kävi. Ja yksi noista taivaallisista loistaa niin että koko työhuone valaistuu. Ken hän on? Kuvittele itse mikä kelpaisi nykyajan madonnaksi! Se onni on ystävällemme suotu. Miksi hän muuten olisi niin — iloinen? Aina veikeileviä sukkeluuksia suu täynnä! — Tosiaan, kolmesta Assisin pyhästä kukasta, ruususta, orvokista ja liljasta, on meidän ystävällämme omanaan vähintään viimeinen: orvokki, nöyryys. Se tuo mukanaan paljon muuta ... Mutta viimeinkin asiaan! Fransiskus, joka ei osaa maailmassa ottaa itselleen mitään, antaisi siis meille nyt koiransa? Oletko sinä sen luvannut ottaa?»

Emäntä huudahti:

»Älä nyt suutu! Minä lupasin, — vaikka sinä tuskin koirista pidät!»

Nyt tunnusti pikku isäntä nauraen että hänkin oli matkallaan tiedustellut taloon koiraa, mutta yritys ei ollut oikein onnistunut: se puolittainen koiratilaus voitaisiin helposti peruuttaa.

Rai ilmestyy taloon. Fransiskus esittelee hänet.

Fransiskukselle kirjoitettiin, suostuttiin ruokkoesitykseen.

Ja eräänä todella kauniina päivänä asteli Fransiskus sitten huvilaan, taluttaen vitjoissa koiraansa. Se oli *dobermann pincher*.

Ystävä oli pitkä ja komea, siinä ei mitään vikaa!

Pää hiukan alakuloisesti kallellaan. Selkä kumarassa. Silmissä lauhkea ystävällisyys ja veikeä hymy.

Toisessa kainalossaan kantoi hän suurta mustaa konttorikirjaa.

Asetuttiin pienoiseen ruokasaliin. Juteltiin maailman uutisia. Mitäpä niissä tärkeää? Tavallista menoa vain: maanjäristyksiä, diplomatiaa, radiota, taidetta, murhia ja sotia ... Vanhoja asioita oikeastaan.

Koira seisoi isäntänsä vierellä hintelänä ja laihana, niin, suorastaan litteänä, — kuten oikean poliisikoiran pitääkin olla. Ikäänkuin neuvottomana tässä uudessa paikassa. Ehkä levottomasti aavistellen että se oli jo aivan kuin — hylätty.

Ja nyt alettiin puhella koirasta, joka täten annettiin *täyshoitoon*, ruokolle.

Fransiskus kehoitti käyttämään Raille ahkerasti piiskaa, — sillä niin vaadittiin muka tuossa mustassa konttorikirjassa, joka oli samalla sekä oppikirja poliisikoiran opettajalle että Rain ansioluettelo. Tuokion leikkiä laskettuaan sanoi Fransiskus:

»Totta puhuen se on hyvä koira. Sitä kannattaisi vielä opettaakin tai palauttaa entisiin taitoihinsa, sillä se on

päässyt vähän pilaantumaan seurustelusta lasten ja — naisten kanssa.»

Koira oli vähän ennen ollut eräässä lapsiperheessä. Fransiskus oli saanut sen taulusta.

»Se on kyllä jo neljän vuoden vanha, mutta se on Suomen ensimmäisen poliisikoiran tyttären tytär. Se oli alkuaan N:n kaupungin poliisimestarin koira. Siirtyi myöhemmin yhdelle ja toiselle, — kuten sanottu, naisillekin! Ja naisetän turmelevat kaiken mihin ikinä sormillaan koskevat!» — Fransiskus, naisten ystävä, virnakoi tavalliseen tapaansa. »Mutta sitä ennen se pisti aikoinaan, poliisimestarin koirana, kuritushuoneeseen parikymmentä varasta tai murhapolttajaa ja rapsutteli kainommille kehveleille sievoisia sakkoja! Sen kurittamissa oli, kuten tämä aapiskirja todistaa, murhaajien lisäksi salametsästäjiä ja lohivarkaita, — lohi on hieno kala, joten sen varastaminen tuntuukin törkeältä ... Sitä paitsi hevosvarkaita, suksenvarkaita, kukkarovarkaita, hattuvarkaita ja kananvarkaita. Siinä sällejä, torppareita, talollisia. — Voisitte niinollen tosiaan katsella tätä aapista, tätä mustaa konttoristinkirjaa. Ynnä opettaa Rai jälleen sellaiseksi hyödylliseksi kansalaiseksi kuin se oli ennen muinoin, — jos viitsisitte. Mutta kukapa sitä kaikkea viitsisi», lopetti Fransiskus.

»Kaunistuksena, mööbelinä se kyllä huoneessa menee», jatkoi hän sitten. »Paitsi että sen koko on niinkuin tällaisilla nartuilla pitääkin olla, — korkeus siinä 50 cm, — on sillä esimerkiksi pitkä selkä ja jalat suorat. Ja varpaat samoin pitkät; takajaloista sudenkynnet pois leikattu. Niin, paitsi että sen mitat ja suhteet ovat täysin *comme il faut*, eikä sen musta ja silkkinen ihopaita ole liian pitkäväillinen, omistaa se — ihanat huulet! Katsokaa näitä huulia! Miten ne rotkottavat! Mustat, kiiltävät ja — nystyräiset. Oikean — kauppaneuvoksetaren huulet — vanhalla iällä nimittäin. —

Ja se on veitikka, harlekiini, klovni: sillä on takalistossa sydämenkuva ylösalaisin ... Sirkuspuku.»

»Hyi, kuinka pilkkaat lasta!» sanoi emäntä.

Ystävä nauroi katketakseen. Ja sitten alkoi hän jälleen tuosta konttorikirjasta. Ensin sen alkupuolesta, joka sisälsi koirankasvatusoppia.

»Tämä on todella aapinen ja filosofinen tutkielma», väitti hän. Ja kirjaa alettiin nyt selailla.

Paksu aapinen. Jaettu 70—80 lukuun tai sääntöön, määräykseen. Suomennos jostakin saksalaisesta, jonkun poliisin kopioima. Ensinnäkään ei siinä näkynyt ainakaan liikoja pisteitä ... Sitten todettiin että kaikki d:t oli suomennettu t:ksi.

»Kummakos tuo», kujeili ystävä Fransiskus.

»Kansakoulutyttöjenkin on sanottava: äidin. Se on hienoa, muodinmukaista. Mutta vaaditaan sanomaan: akatemia. Se on jälleen rahvaankielen kunnioittamista. No niin. tätä kirjaa kaunistavat lisäksi monet suomennetut b:t ja g:t. Katsellaanhan nyt.»

Jokaisen luvun alkuun oli pistetty syvämielinen pedagoginen johtolause, jonkun kuuluisan ajattelijan suusta otettu:

»*Plato* sanoo ...»

»Ankararyhtinen *Senega* sanoo ...»

»Rangaistus on mitattava vian mukaan. *Torguato Tassi*.»

»Jos tottelevaisuus on lähellä, ei rakkaus ole kaukana. *Köthe*.»

»Kuinka köyhiä ovat ne, joilla ei ole kärsivällisyyttä. *Shakesberg*.»

»Ei virkapukusi, vaan timanttia kovempi mielenmalttisi tekee sinusta opettajan. *Keisari Wilhelm II*.»

Fransiskus jatkoi:

»Ja hieno ihminen pieksää koiraansa, niin sanoo keisari Wilhelm II myöskin. Hän potkaisee koiraansa. Paiskii sitä

seiniin. Naputtelee sitä päkkalloon kapustalla!»

Siitäkös emäntä huudahtaa:

»Kuka niin on sanonut? Ei suinkaan — keisari Wilhelm?»

Emäntä ei ole vielä oikein hennonut koskea Raihin, kun entinen isäntä on yhä läsnä. Eikä ole aivan tohtinutkaan, sillä Rai kuuluu saattavan olla vihainen isännälleenkin.

Mutta nyt hän — ikäänkuin suuttuu — koiransa puolesta:

»Pieksää? Potkaisee! Rai, tule tänne. Sinulle täytyy antaa maitoa! Sinulle ollaan pahoja.»

Ja Fransiskus nauraa onnellisena koiransa puolesta.

Mutta toistaa kuitenkin yhä mitä kaikkea muka suuri ajattelijä keisari Wilhelm on esittänyt koirille:

»Piiskaa! Saappaankärkeä! Rottinkia! Ketjua ...»

Ja — sitten täytyykin Fransiskuksen lähteä. Poistuessaan ruokahuoneesta, jonne Rai hänen komennuksestaan jää, sipaisee hän vielä koiraansa hiukan vavahtavalla kädellä, sen mustan ja keltaisen kirjavaa, silkinhienoa päätä ... Ja kun Rai katselee häneen hätääntyneenä silmillään, jotka uusista isännistä näyttävät ihmeellisen kauniilta, niin hän ilmeisesti huokaisee ... Ja alkaa sitten taas laskea leikkiä.

Ja siten hän poistuu ... Pitkänä ja kumaraisena, kasvoiltaan hiukan harmaana, — kuin mikäkin harmaaveljes, fransiskaani, huulillaan hymy ja sydämessään antajan ilo.

Entinen isäntä – lensi taivaaseen. – Tappelu.

Fransiskus oli lähtiessään sanonut:

»Pitäkäähän nyt sitä muutama päivä kiinni. Parasta jos oikein ketjuissa. Ehkä se karkaisi ja tulisi perästäni.»

»Ketjuissa?» vastasi emäntä. »Ne ovat liian lyhyet, se kituisi niissä. Mutta meillä on sille jo pitkä köysi, sinkkivaijeri. Siinä sen tulee mukavampi: se pääsee pitemmälle juoksemaan, leikkimään ...»

Näytettiin hienoista sinkkisuortuvista punottua köyttä, joka oli solmittu toisesta päästä rautakoukkuun lasikuistin oven pieleen. Toisessa päässä jälleen killui teräshaka kaulanauhan rengasta varten.

»Kestää pitämään jaalojen mastot pystyssä myrskyllä», kehui isäntä.

»Kai se kestää Rainkin», myönsi Fransiskus köyttä tunnustellen, heilautti hattuaan ja lähti hyvin pitkin harppauksin raitiovaunupysäkille.

Rai Jakkerintytär, — Jakker jälleen oli muka Suomen ensimmäisen poliisikoiran, Sillan, vävy vai mikä lienee ollut, — jäi ruokasaliin.

Se loikoi ovella, kaunis kuono etutassujen päällä. Se odotti isäntäänsä, onneton.

Tuosta ovesta oli isäntä poistunut, — eikä palannut vieläkään.

Koko päivään ei Rai huolinut syödä eikä juoda mitään, vaikka oli pitkän kävelyn jälkeen saanut ainoastaan tilkkasen maitoa.

Se ärähti tarjouksillekin.